

**Nagovor predsednice vlade mag. Alenke Bratušek ob polaganju temeljnega kamna za
gradnjo džamije v Ljubljani**

14. september 2013

Spoštovani mufti dr. Nedžad Grabus,
spoštovani predsednik Državnega zbora gospod Janko Veber,
spoštovani predstavniki islamske skupnosti,
dragi gostje iz Slovenije in tujine

današnji dan po več kot štirih desetletjih stalnih, mirnih in sistematičnih prizadevanj v Sloveniji živečih muslimanov je veliki trenutek za islamsko skupnost v Sloveniji in je veliki trenutek tudi za celotno Slovenijo. Vsaka veroizpoved ima pravico do svojega prostora za opravljanje molitev, in tega islamska skupnost na našem ozemlju ni imela. Prepletanje različnih kultur in ver z novo džamijo ne bo izpolnilo le svoje ustavne pravice, ampak bo mestu in državi dalo prav poseben čar. Islam je bogato izročilo in del evropske tradicije, brez katerega Evropa ne bi bila to, kar je – notranje raznolik in kulturno bogat kontinent. Dobri in korektni odnosi z verskimi skupnostmi v državi so eden temeljnih pogojev za doseganje dolgoročne stabilnosti, družbene pravičnosti ter uspešnega razvoja družbe. Prav uspešno upravljanje različnosti, katerega pomembna sestavina je varstvo manjšin in etničnih skupin, ter pravica do svobodne veroizpovedi, pomeni tudi zagotavljanje pogojev za ohranjanje, življenje, in razvoj verskih manjšin.

Ne bom se za dolgo ustavila ob vprašanju, čemu smo morali tako dolgo, od leta 1969, ko je bila slovenskim oblastem predana prva prošnja islamske skupnosti za izgradnjo džamije, čakati na današnji trenutek, pa vendar nekaj okoliščin iz naše bližnje preteklosti. Gotovo je, da družbeni sistem po drugi svetovni vojni ni bil naklonjen religioznim temam ali vprašanjem verskih skupnosti, in jim zato tudi ni posvečal velike pozornosti. In čeprav se je prav v drugi polovici 20. stoletja k nam preselilo veliko število priseljencev prav iz Bosne in Hercegovine, vprašanje postavitve džamije ni bilo nikoli v ospredju. Kar pa zadeva čas po osamosvojitvi, so mnogi trdili, da gre za neko posebnost slovenskih razmer. A je šlo res zgolj za to? Ali je napačno povezovanje islama s fundamentalist pripeljalo do ksenofobičnih čustev, občutkov strahu in ogroženosti? Čemu smo vas zapostavljali? Koliko je k temu pripomogla tudi politika? Na tisoče muslimanov je bilo prisiljeno vsako leto svojo osrednjo skupno molitev na največji muslimanski praznik Bajram opravljati v športnih dvoranah.

Sliši se absurdno, a še pred kratkim so na mestni ravni nasprotniki izgradnje džamije celo z razpisom izrednega referendum želel preprečiti izgradnjo, kar je bil nedopusten poseg v ustavne pravice verske skupnosti. Zato mi dovolite, da se ob tej priložnosti zahvalim in čestitam predstavnikom islamske skupnosti v Republiki Sloveniji, pa tudi aktualni politiki mesta, posebej županu gospodu Zoranu Jankoviću. In četudi so nekateri s še enim referendumom želeli ponovno preprečiti gradnjo, jim je to spodletelo tudi v drugem poskusu.

Različne družbene sile so na džamiji bile bitko za prevlado, a končno je le zmagal razum. Sovražni govor in argumenti proti izgradnji so se v določenem obdobju kar množili, zaradi česar smo v očeh mnogih evropskih inštitucij izgubili zaupanje, da pri nas vladata strpnost in spoštovanje človekovih pravic. Argumenti nasprotnikov so pogosto mejili na popolno odsotnost razuma, naj samo spomnim na očitke o "povečani poplavnosti območja", pa "naraščanje terorizma", "drugorazredne državljane" in podobno. Danes je večina v Sloveniji živečih predstavnikov islamske skupnosti tudi slovenskih državljanov, a si želijo ohranjati lastno versko in kulturno identiteto.

Ne le naša ustava, tudi Listina Evropske unije o temeljnih pravicah govori o spoštovanju kulturne, verske in jezikovne raznolikosti. Slogan Evropske unije je „Združeni v različnosti“ ponazarja povezovanje evropskih držav v Evropsko unijo za trajni mir in blaginjo ter bogastvo njihovih različnih kultur, tradicij in jezikov. Tudi Organizacija za varnost in sodelovanje, katere članica smo, nam narekuje, da spoštujemo pravico verskih skupnosti do ustanavljanja in združevanja kot tudi do svobodnega pristopa za molitev in zbiranje. Poleg tega pa sprejemanje različnih veroizpovedi igra pozitivno vlogo tudi v integracijskem procesu, saj omogoča možnost dialoga med različnimi etničnimi oz. verskimi skupnostmi. Danes smo lahko mirni, saj je pred nami temeljni dokaz, da država zagotavlja ustrezno podporo med-religijskem dialogu, to pa pomeni tudi urejen pravni status različnih verskih skupnosti ter vzpostavljen dialog med državnimi in cerkvenimi predstavniki. S polaganjem kamna in izgradnjo džamije postaja naša prestolnica pravo odprto in pluralno evropsko mesto.

Današnji trenutek je za Slovenijo pomemben prav zato, ker gre za simbolno zmago nad vsemi oblikami nestrpnosti do verskih skupnosti in upam da tudi pojavi ksenofobne politike, ki smo jim bili priča skoraj dve desetletji. To je korak v odprto družbo v družini drugih evropskih držav, ki so to področje že zdavnaj uredile. To je korak, ki dokazuje, da smo bili sposobni preseči konfliktno situacijo, in je zmagal boj za pravice drugače mislečih in drugače verujočih. Danes je zmagala multikulturalna izkušnja, ki je vplivala na evropsko rešitev problema.

Spoštovani,

še enkrat vse pohvale in čestitke za dolgo prehojeno pot v želji, da bo gradnja potekala po načrtih in brez nepotrebnih zapletov. In se vidimo ob odprtju čez dobro leto.